

INTEGRITEIT

THEMATISCHE TOETS 2020

EEN RAPPORT VOOR

THOMAS BOUWPROJECTEN

WOORD VOORAF

Inleiding

Vanaf 2019 bevat de Erkenningregeling voor goededoelenorganisaties een nieuw hoofdstuk met normen betreffende integriteit. Dat jaar was een ontwikkeljaar waarin organisaties de tijd hadden zich voor te bereiden om aan deze nieuwe normen te voldoen. In 2020 hebben we dit getoetst met een thematische toets.

In deze rapportage geven we een overzicht van onze bevindingen op sectorniveau. Organisaties die nog niet aan de Erkenningnormen voldoen krijgen van ons een aanwijzing.

Scope en werkwijze

Deze rapportage betreft de kleinere Erkende Goede Doelen, met minder dan € 500.000,- baten per jaar, te weten organisaties van categorie A en B. De thematische toets integriteit betreft uitsluitend een beoordeling van de normen uit het hoofdstuk Integriteit (hoofdstuk 6 van de Erkenningregeling). De thematische toets integriteit bestond uit een aantal toetsvragen, waarvan een deel gesloten en een deel open vragen.

De beoordeling heeft min of meer geautomatiseerd plaatsgevonden, vraag voor vraag. Dat betekent dat we bij de beoordeling van de antwoorden die organisaties geven de toelichting niet altijd kunnen meewegen. Op basis van bepaalde (combinaties van) antwoorden hebben wij ons oordeel bepaald.

Oordeel en aanwijzingen

Op basis van ons oordeel kunnen individuele organisaties een aanwijzing van ons krijgen. Dat wil zeggen dat we een organisatie erop wijzen dat wij onvoldoende konden vaststellen of zij aan de betreffende norm voldoet. Daarbij geven we duidelijk aan wat wij in algemene zin van organisaties verwachten. Voor specifieke vragen is onze helpdesk beschikbaar (Erkenning@cbf.nl of 020-238 91 04).

Na 1 september 2021 bekijkt een auditor het dossier van de organisatie om vast te stellen of zij aan de norm voldoet. Eventueel worden de puntjes op de i gezet in onderling overleg. Waar nodig worden nadere afspraken gemaakt of wordt verscherpt toezicht ingesteld.

Algemene conclusie

Uit de gegevens die we hebben ontvangen blijkt duidelijk dat veel organisaties 2019 hebben gebruikt om werk te maken van integriteitsbeleid. Dat zien we in het werk dat is verzet en de voorbeelden die organisaties daarvan geven. Maar we zien het ook bij organisaties die zelf aangeven nog niet helemaal klaar te zijn. Het past dus ook dat we daar onze waardering voor uitspreken. Onze sector is écht in beweging gekomen om een kwaliteitsstandaard te zetten.

Met het zetten van die standaard en daarop toezien zijn we er natuurlijk niet. Integriteit is nooit af. Zoals je je leven lang ernaar kunt streven een goed mens te zijn, zo blijft het ook voortdurend aandacht vragen om een integere organisatie te zijn.

Harmienke Kloeze
Directeur-bestuurder CBF

Gerjob Lootens
Impact & Innovatie

BESTUUR EN INTEGRITEIT

Het managen van integriteit

Integriteitsbeleid heeft als doel gewenst gedrag te bevorderen en ongewenst gedrag te voorkomen. Dat vraagt van het bestuur om aandacht te hebben voor allebei: niet alleen het voorkómen van ongewenst en immoreel gedrag, maar juist ook de investering in goed gedrag.

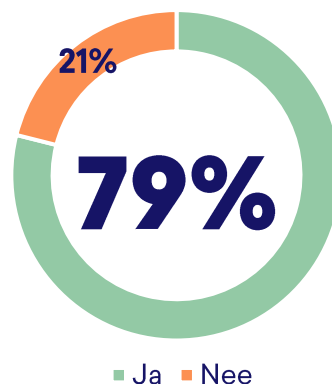
We benadrukken dat omdat de eerste stap in integriteitsbeleid preventie is. Preventie van ongewenst gedrag, *juist* ook door gewenst gedrag te bevorderen.

Integriteitsbeleid wordt vaak uitgewerkt in drie onderdelen:

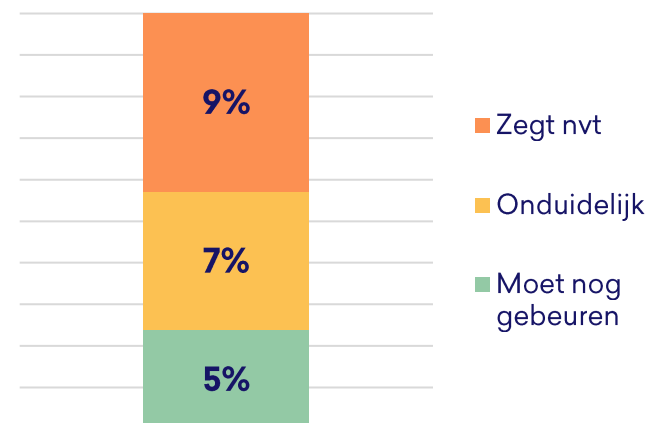
1. Preventie – van ongewenst gedrag
2. Detectie – van (on)gewenst gedrag
3. Respons – op (on)gewenst gedrag

Deels is dat te organiseren met goede afspraken. Deels vraagt dat om een cultuur van reflectie op wat moreel gedrag is. Ethiek hoort natuurlijk niet alleen in de bestuursvergadering, maar juist ook in de dagelijkse activiteiten.

Heeft u met het bestuur gesproken over integriteit en grensoverschrijdend gedrag?

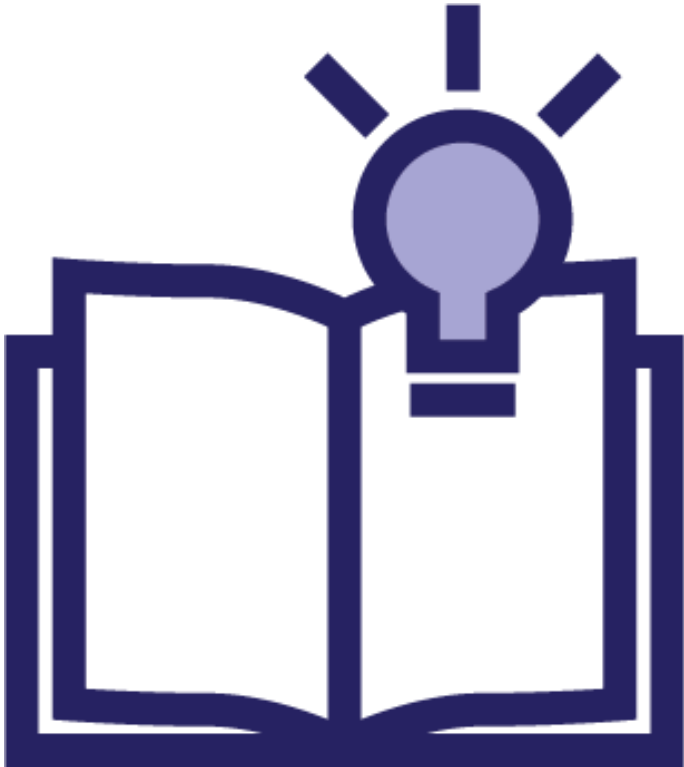
Verklaringen van organisaties die dit gesprek niet hebben gevoerd

Wat verwacht het CBF van goededoelenorganisaties?

Het CBF verwacht van goededoelenorganisaties dat zij expliciet kunnen maken welke maatregelen zij nemen om gewenst gedrag te bevorderen en ongewenst gedrag te voorkomen.

Integriteit vraagt blijvend om aandacht. Daarom verwacht het CBF dat besturen van goededoelenorganisaties met enige regelmaat reflecteren in hoeverre de genomen maatregelen voldoende zijn.

Wat hebben we van u ontvangen?

We hebben u gevraagd: 'Heeft u met het bestuur gesproken over integriteit en grensoverschrijdend gedrag?' Daar heeft u bevestigend op geantwoord.

Uw eventuele toelichting daarop:

Geen.

Ons oordeel

Uw organisatie heeft aangegeven dat integriteit de aandacht heeft. U dient expliciet te kunnen maken welke maatregelen u heeft genomen om gewenst gedrag te bevorderen en ongewenst gedrag te voorkomen.

Feedback

U heeft zelf aangegeven dat integriteit de aandacht heeft. Het CBF moet ook kunnen vaststellen dat dit zo is. Of we dat voor uw organisatie voldoende kunnen vaststellen, leest u in het laatste hoofdstuk.

Norm 6.1.1

De organisatie geeft inzicht in de wijze waarop zij grensoverschrijdend gedrag tracht te voorkomen.

MELDEN VAN SCHENDINGEN

Een veilig meldklimaat

Het is belangrijk te investeren in een cultuur waarin gedrag bespreekbaar is en waarin mensen ook aanspreekbaar zijn op hun gedrag.

Wanneer er ondanks preventieve maatregelen toch grensoverschrijdend gedrag plaatsvindt, wil je dat als bestuurder graag weten. Je hoopt dat er melding van wordt gedaan, ongeacht of de melder een medewerker, vrijwilliger of misschien iemand van de doelgroep is.

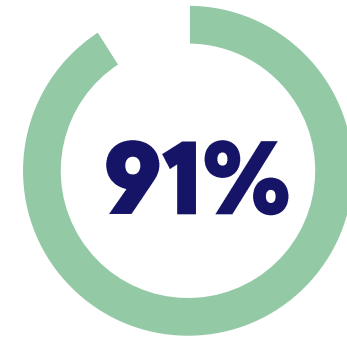
Het is daarbij verstandig om afspraken te maken over hoe ongewenst gedrag bespreekbaar is en bij wie kan worden geëscaleerd en wanneer. Sommige meldingen kunnen worden besproken met een leidinggevende of een bestuurder. Ernstiger meldingen vragen om een vertrouwenspersoon of een klokkenluiders-orgaan. In alle gevallen moet duidelijk zijn hoe veiligheid en vertrouwelijkheid binnen de organisatie zijn geborgd.

Organisaties die met het bestuur spraken over integriteit en grensoverschrijdend gedrag, hadden daarbij aandacht voor...

...vormen van grensoverschrijdend gedrag waarop zij extra alert zijn (bijv. vanwege de doelgroep).

...de manier waarop (vermoedelijk) grensoverschrijdend gedrag gemeld kan worden.

Wat verwacht het CBF van goededoelenorganisaties?

Het CBF verwacht van goededoelenorganisaties dat zij blijvend aandacht hebben voor integriteit en mogelijk grensoverschrijdend gedrag. Dat geldt ook voor mensen die in uw opdracht werken.

Daarnaast verwacht het CBF van goededoelenorganisaties dat zij steeds hun best doen om, op een veilige en vertrouwelijke manier, zo goed mogelijk aanspreekbaar te zijn voor meldingen van (vermoedelijk) grensoverschrijdend gedrag.

Wat hebben we van u ontvangen?

Uw organisatie heeft aangegeven dat u heeft gesproken over vormen van grensoverschrijdend gedrag waarop u in uw organisatie extra alert wilt zijn (bijv. vanwege de doelgroep of de context waarin u werkt). Uw eventuele toelichting daarop:

Geen.

Daarnaast heeft uw organisatie aangegeven dat u heeft gesproken over de manier waarop (vermoedelijk) grensoverschrijdend gedrag veilig gemeld kan worden. Uw eventuele toelichting daarop:

Geen.

Feedback

De doelgroep of de context waarin u werkt kan reden zijn om extra alert te zijn op bepaalde vormen van grensoverschrijdend gedrag. Het is verstandig als bestuur regelmatig stil te staan bij die vraag. Integriteit gaat niet alleen over de onderlinge omgang binnen het bestuur en het eindigt niet bij de grenzen van uw organisatie. Integriteit kan ook gaan over anderen die bijvoorbeeld in uw opdracht werken of die behoren tot de doelgroep.

Stel dat er iets gebeurt (waarvan iemand vindt) dat (het) niet door de beugel kan. Dat is geen ondenkbaar scenario. Daarom is het verstandig om regelmatig te evalueren in hoeverre u voldoende benaderbaar en aanspreekbaar bent. Wat kunt u doen om de drempels voor een melder zo laag mogelijk te maken, in het bijzonder als schaamte of angst een rol spelen?

Bespreekpunt 6.1.2 & 6.1.3

- 6.1.2 De organisatie licht toe op welke vormen van grensoverschrijdend gedrag zij alert is in de context van haar doel/doelgroep.
- 6.1.3 De organisatie licht toe hoe grensoverschrijdend gedrag veilig kan worden gemeld en (...).

ONDERZOEK & MAATREGELEN

Adequaat meldingen opvolgen

Melders van grensoverschrijdend gedrag zijn vaak erg betrokken bij de organisatie en willen herhaling van (mogelijke) misstanden voorkomen. Een melding wordt niet lichtvaardig gedaan. Daarom moet een organisatie goed voorbereid zijn.

Een adequate opvolging van een melding bestaat uit de volgende drie stappen:

- 1) Het onderzoeken van de melding
- 2) Het bieden van hulp aan de slachtoffers
- 3) Het sanctioneren van misdrijvingen

De bereidheid om te melden staat of valt met duidelijkheid over wat er met een melding zal worden gedaan en hoe vertrouwelijkheid daarin wordt geborgd.

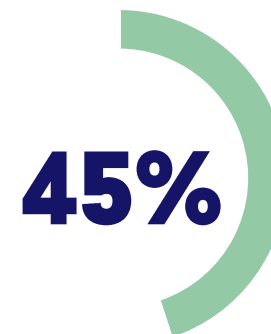
Maatregelen naar aanleiding van meldingen laten zien wat een organisatie van haar betrokkenen verwacht en dragen zo weer bij aan preventie.

Organisaties die met het bestuur spraken over integriteit en grensoverschrijdend gedrag, hadden daarbij aandacht voor...

...wat zij doen als zij een melding ontvangen van (vermoedelijk) grensoverschrijdend gedrag.

...de manier waarop de uitkomsten van dit gesprek werden vastgelegd.

Wat verwacht het CBF van goededoelenorganisaties?

Het CBF verwacht van goededoelenorganisaties dat zij goed zijn voorbereid wanneer er een melding van (vermoedelijk) grensoverschrijdend gedrag komt.

De normsteller heeft geen harde eisen gesteld aan de wijze waarop organisaties voorbereid moeten zijn. Om toch enige richting te geven heeft het CBF enkele aspecten benoemd waar u aan kunt denken.

Wat hebben we van u ontvangen?

Uw organisatie heeft aangegeven dat u heeft besproken wat u doet als u een melding ontvangt van (vermoedelijk) grensoverschrijdend gedrag. Uw eventuele toelichting daarop:

Geen.

Daarnaast heeft uw organisatie aangegeven dat u de uitkomsten van het gesprek over integriteit en grensoverschrijdend gedrag heeft vastgelegd.

Feedback

Het is belangrijk dat uw organisatie goed is voorbereid mocht grensoverschrijdend gedrag zich voordoen. Daarom is het belangrijk dat integriteit steeds opnieuw de aandacht houdt van het bestuur.

Wanneer u (opnieuw) spreekt over integriteit en grensoverschrijdend gedrag is het verstandig de uitkomsten van dat gesprek (weer) vast te leggen. Als (vermoedelijk) grensoverschrijdend gedrag zich voor doet heeft u iets om op terug te vallen.

Bespreekpunt 6.1.3

6.1.3 De organisatie licht toe (...) welke maatregelen getroffen worden naar aanleiding van een melding.

VASTLEGGEN VAN BELEID

Een voortdurend gesprek

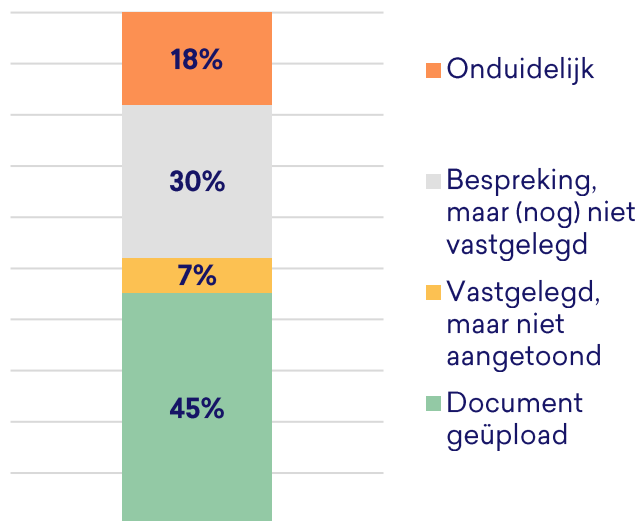
Integriteit is nooit af. Zoals je er je leven lang naar kunt streven een goed mens te zijn, zo blijft het ook voortdurend aandacht vragen om een integere organisatie te zijn. Daarom is het belangrijk om vast te leggen wat de gemeenschappelijke waarden en normen zijn.

En integriteit stopt natuurlijk niet bij de voordeur. In veel relaties heb je invloed. Je kunt daarbij denken aan mensen die je financiert, of die in jouw opdracht werken of bijvoorbeeld betrokkenen uit de doelgroep. Als het gaat om integriteit heb je ook in de 'keten' een rol.

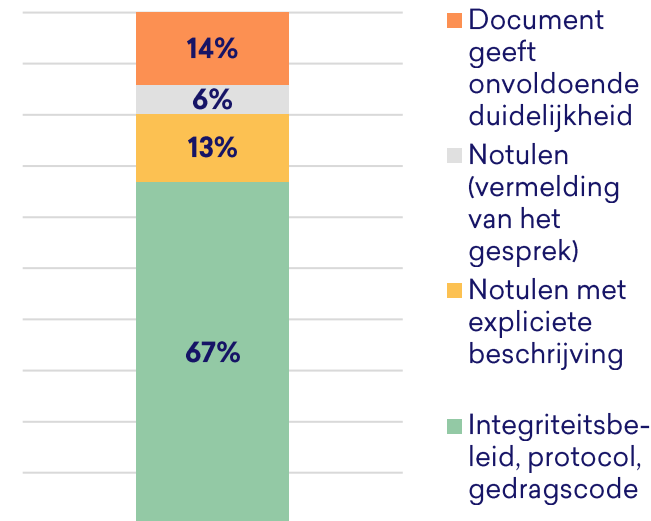
Eén keer praten over integriteit is dus niet voldoende. Het moet steeds opnieuw onderwerp van gesprek zijn. Het CBF moet dat ook kunnen vaststellen.

Een behoorlijk aantal organisaties heeft een handzaam protocol integriteit, een eigen gedragscode of een integriteitsbeleid uitgewerkt. Daarmee gaan ze zelfs verder dan de norm. De uitdaging blijft die documenten 'levend' te houden.

Konden we vaststellen dat de bespreking daadwerkelijk heeft plaatsgevonden?

Wat voor documenten hebben organisaties geüpload?

Wat verwacht het CBF van goededoelenorganisaties?

Het CBF verwacht van goededoelenorganisaties dat zij expliciet maken welke maatregelen zij nemen om gewenst gedrag te bevorderen en ongewenst gedrag te voorkomen. Het CBF moet dat ook kunnen vaststellen. De manier waarop u dat doet is vrij. Een apart document zoals een protocol of een integriteitsbeleid is niet verplicht, maar juichen we wel toe.

Wat hebben we van u ontvangen?

Uw organisatie heeft aangegeven te beschikken over een document waarin u de uitkomsten van het gesprek over integriteit en grensoverschrijdend gedrag heeft vastgelegd. U heeft dat document ook geüpload. Uw eventuele toelichting daarop:

Geen.

Feedback

Uw organisatie heeft aangegeven dat integriteit de aandacht heeft en dat u een en ander heeft vastgelegd. We hebben dat document ook van u ontvangen. Uw organisatie voldoet aan deze norm.

Norm 6.1.1

De organisatie geeft inzicht in de wijze waarop zij grensoverschrijdend gedrag tracht te voorkomen.